

SAŽETAK PRESUDE

IVANOVA I CHERKEZOV PROTIV BUGARSKJE OD 21. TRAVNJA 2016. GODINE ZAHTJEV BR. 46577/15

Rušenje bespravno izgrađene kuće bez uzimanja u obzir životne situacije podnositelja bilo je neopravdano

ČINJENICE

Podnositelji su bugarski državljani koji su do 2005. godine živjeli u bugarskom mjestu Burgas. Tijekom 2005. godine preselili su se u Sinemorets, bugarski grad na obali Crnog mora jer su im troškovi života u Burgasu bili previsoki. Podnositeljica je u Sinemoretsu imala u suvlasništvu nekretninu koju je stekla nakon smrti oca. Podnositelji su 2004. i 2005. godine obnovili trošnu kolibu koja se nalazila na predmetnoj nekretnini, pretvorivši ju u jednokatnicu bez prethodnog ishoda građevinske dozvole. Podnositelji od tada žive u toj kući.

Dvoje od preostalih suvlasnika je obavijestilo podnositeljicu kako se ne slažu s obnovom. Ostali nasljednici ishodili su presudu kojom su utvrđeni svi suvlasnički dijelovi na predmetnoj nekretnini koja je obuhvaćala i izgrađenu jednokatnicu.

Po zahtjevu dijela suvlasnika, tijekom 2011. godine proveden je inspekcijski nadzor te je utvrđeno da je jednokatnica bespravno izgrađena nakon čega je nadležno upravno tijelo pokrenulo postupak za njezino rušenje. Tijekom 2013. godine, donesena je odluka o rušenju jednokatnice. Podnositeljica je zatim pokrenula upravni spor. Prvostupanjski sud je podnositeljčinu tužbu odbio. Drugostupanjski sud je konačnom presudom iz ožujka 2015. godine potvrdio prvostupanjsku presudu. Kako podnositeljica nije htjela postupiti sukladno nalogu za rušenje, raspisan je natječaj za privatne građevinske tvrtke radi rušenja.

Nakon što je ovaj predmet komuniciran bugarskoj Vladi, bugarska nadležna tijela pokušala su ishoditi alternativni smještaj podnositeljici. Isto tako, nadležni centar za socijalnu skrb je podnositeljicu obavijestio o mogućnosti ostvarivanja prava iz područja socijalne skrbi.

PRIGOVORI

Podnositelji su prigovarali da će rušenje jednokatnice dovesti do povrede njihovog prava na privatni i obiteljski život (čl. 8. Konvencije) te prava vlasništva zajamčenog čl. 1. Protokolom 1. Isto tako prigovarali su da na raspolaganju nisu imali učinkovito pravno sredstvo (čl. 13. Konvencije) kojim bi pred domaćim tijelima isticali povredu prava zajamčenih čl. 8. Konvencije.

OCJENA SUDA

U odnosu na čl. 8. Konvencije

Iako je samo podnositeljica imala određena prava u vezi s jednokatnicom, oboje podnositelja je čitav niz godina u njoj živjelo. Sud je stoga ustanovio kako je jednokatnica predstavlja dom i podnositeljici i podnositelju te da je nalog za njezino rušenje uzrokovao miješanje u njihovo

pravo na dom. Miješanje je bilo zakonito jer je bilo utemeljeno na domaćim propisima. Osim toga, imalo je opravdani cilj. Budući da je problem bespravne gradnje bio široko rasprostranjen u Bugarskoj, svrha osiguranja izgradnje građevina na temelju građevinske dozvole imala je za cilj sprječavanje nereda i promicanje ekonomskog blagostanja države u okviru čl. 8. Konvencije.

Međutim, u odnosu na pitanje je li miješanje bilo nužno, Sud je ocijenio da u domaćim postupcima nisu bili ispunjeni postupovni zahtjevi prema kojima bi nezavisni sud primjenom testa razmjernosti trebao odlučivati u svim slučajevima kada bilo kojoj osobi prijeti gubitak doma, bez obzira pripada li ranjivoj skupini ili ne. Postupci u kojima je podnositeljica zatražila ispitivanje odluke o rušenju su se u potpunosti usredotočili na pitanje je li jednokatnica bila izgrađena bez građevinske dozvole te je li postojao razlog za izuzeće od rušenja. U svojoj žalbi, podnositeljica je istaknula da je predmetna jednokatnica njezin jedini dom te da bi rušenjem pretrpjela ozbiljne posljedice. Međutim, Visoki upravni sud nije ispitao ove podnositeljičine navode jer sukladno bugarskom pravu nisu bili relevantni za ispitivanje zakonitosti naloga za rušenje. Naime, prema mjerodavnom pravu nije moglo doći do zabrane rušenja zbog toga što bi to prouzročilo nerazmjerno štetu onima koji su pogođeni takvom mjerom.

Prema odredbama koje reguliraju upravni postupak i upravni spor, podnositelji su jedino mogli ishoditi privremenu odgodu rušenja, no ne i detaljno ispitivanje razmjernosti. Iz prakse bugarskih upravnih sudova proizlazi da su u pravilu odbijali ispitivati osobnu situaciju osobe u odnosu na koju je određeno rušenje zgrade. Nadalje, nejasno je li podnositelj, koji nije imao vlasnička prava u odnosu na jednokatnicu bio aktivno legitimiran za podnošenje takvog zahtjeva. Osim toga, podnositelji nisu na temelju niti jedne odredbe domaćeg prava mogli tražiti ispitivanje razmjernosti odluke o rušenju jednokatnice. Sud je naglasio da se ravnoteža između prava onih kojima prijeti rušenje doma i javnog interesa za učinkovitu primjenu odredaba o građenju ne može ostvariti apsolutnim pravilom koji ne dopušta iznimke, već se treba ispitivati u svakom pojedinačnom slučaju.

Konačno, uključivanje nadležnog socijalnog centra nakon što je bugarskoj Vladi komuniciran ovaj predmet ne ispravlja činjenicu da test razmjernosti nije proveden. Dodatno, bugarska Vlada je pred Sudom potvrdila da domaća tijela nisu bila obvezna ponuditi podnositeljima alternativni smještaj.

Zaključno, budući da podnositelji nisu imali mogućnost detaljnog ispitivanja razmjernosti rušenja jednokatnice, Sud je utvrdio da će doći do povrede čl. 8. Konvencije ukoliko se nalog o rušenju izvrši.

U odnosu na čl. 1. Protokola 1.

Sud nije utvrdio da bi izvršenje naloga za rušenje dovelo do povrede prava zajamčenih čl. 1. Protokola 1. Iako bi to rušenje dovelo do miješanja u pravo vlasništva podnositeljice, nalog za rušenje je bio utemeljen na mjerodavnom domaćem pravu te je bio u skladu s općim interesom u smislu čl. 1. Protokola 1. čija svrha je bila osigurati usklađenost s propisima o građenju. Nadalje, od velikog značaja je bila činjenica da je jednokatnica izgrađena bez građevinske dozvole, a nalog za njezino rušenje je trebao odvratiti druge od takvog građenja. Navedeno je Sud uzeo obzir jer u Bugarskoj postoji veliki broj slučajeva bespravne gradnje. Sud je zaključio da podnositeljičini vlasnički interesi nisu imali prednost pred sprječavanjem bespravne gradnje.

PRAVIČNA NAKNADA

Sud je zaključio da utvrđenje povrede u ovom predmetu predstavlja dovoljnu naknadu bilo kakve naknade štete koju su podnositelji pretrpjeli. Na ime troškova postupka Sud je podnositeljima dosudio iznos od 2.013,73 EUR.

Ovaj sažetak izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sažetak ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te ne obvezuje taj Sud

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava.